
Tóth Péter KÖZÖSSÉGÉPÍTŐK

Egyetemi tanulmányaim után két évvel, 2005-ben felvételiztem a Vándoriskolába. Megházasodva, de ház nélkül, minimális szakmai tapasztalattal, és két diplomával a zsebemben vágtam neki a vándoréveknek.

Azóta – ahogy mondani szokták – testben és lélekben is sokat gyarapodtam. Családunk négytagú lett. Az építéssel és vándortársaimmal sok közös élmény, pályázat, megépült ház köt össze minket. Ez a kötelék az, amit előjáróban kiemelnék, ami több mint a szokásos szakmai kapcsolat, ami lehetővé teszi, hogy az idekerülő fiatalok valódi Közösségé váljanak, és ne engedjék, hogy a pénz és a mindent elsöprő liberalizmus szétforgácsolja őket „szingli építészekké”.

30 évesen általában számvetést készítünk, így – rendhagyó módon – Vándoriskolás élményeimet kicsit tágabb környezetbe helyezem, mert azt gondolom, hogy az előzmények és a körülmények legalább olyan tanulságosak, mint az itt szerzett tapasztalataim.

Különös, ellentmondásokkal teli generáció a miénk, akik két világrend határán éltek meg életük szárba szökkenését. Humoros szókapcsolattal úgy lehetne legtalálóbban jellemezni ezt az időszakot, hogy *csak a változás volt állandó* az életünkben. A „Ratkó-unokák”, a mai 30 körüliek, akik ebben az egyre fogyatkozó lélekszámú országban még mindig nagyon sokan vannak.

Minden felvételink az általános iskolától kezdve hihetetlen túljelentkezésben zajlott. Mi voltunk az utolsó évfolyam, akiket még öt évig tanítottak oroszul. Ugyanakkor mi választhatunk először az egyházi gimnáziumok között is. Velünk indult a számítógép robbanásszerű fejlődése és térhódítása. Emlékszem: egy *Triász* nevű prog-

rammal kezdtünk a Műegyetemen, ahol még a síkbeli ábrázoláshoz is koordinátpontokat kellett külön számíttanunk. Egérrel vonalat húzni? Pláne térben... Elképzelhetetlennek tűnt. Apropó egér: gyermekkorunkban még a Commodore 64 volt a csúcsszámítógép, ami – nem csalás, nem ámitás – 64 KB belső memóriát használt. Összesen. Ez néhány oldalnyi szöveges dokumentum mérete. Giga-bájtokról még a Pentagon sem álmodott akkoriban.

Nálunk bomlasztották fel végérvényesen az utolsó két fórumot, ahol még életreszóló barátságok kötöttek a diákevek alatt: velünk fejeződött be a sorkatonaság és mi voltunk az első évfolyam, akik végig kreditrendszerben tanultak. Igaz, közvetve ennek a kreditrendszernek köszönhetem az osztrák diplomámat, de azt is, hogy a felduzzasztott 300-as évfolyamról ma csak tíz emberrel tartom a kapcsolatot; barátomnak közülük még ennél is kevesebbet nevezhetek. Volt egy nagyon összetartó tankörünk (csak elsőben), és természetesen a kollégiumokban is születtek barátságok, de az új rend leginkább elszigetelt egyéneket termelt az együtt alkotó építész közösségek helyett.

Bár a mi évfolyamunk ébresztette fel egy alkalomra Csipkerózsika-álmából a visegrádi építésztabort is, a Vándoriskoláról mégsem itt, hanem még elsőéves koromban, Makovecz Imre egyik külsős előadásán hallottam először. Felkeltette az érdeklődésemet ez az egy alkalom is, de ezt követően sokan sokféleképp próbáltak lebeszélni róla, hogy miért nem érdemes ezzel foglalkoznom. Mondták, hogy itt csak egyféle házat lehet tervezni, és nem én döntöm el a vezérelveket. Meg azt, hogy csak rajzoló rabszolgákat keresnek három évre. A döntő érv majd minden esetben az volt, hogy minek ez a gyűrődés, amikor semmit nem érek majd az itt kapott diplomámmal. Mivel kíváncsi természet vagyok, ez az agyonhallgatás és tiltás csak jobban felcsigázott,

hogy megtudjam, mi is az a szerves építészet és mi az a Vándoriskolának nevezett építészketető, amitől ennyire félni kellene?

Végül Terdik Bálint évfolyamtársam adta meg a végső lökést az elhatározáshoz; ő akkor már elsőéves vándorépítész volt. Mivel igen praktikus és lényeglátó ember, a következővel győzött meg: elmesélni nem lehet, milyen a Vándoriskola, a megismeréshez csak a kipróbálásán át vezet az út. Ha nem tetszik, bármikor ki lehet szállni, ez nem egy trendi tanfolyam, ahol a méregdrága tandíjat bukhatom el. Lehetőség van viszont megismerni az építészet ezer arcát a folyóiratszerkesztéstől a tervezésen át a kivitelezés kétkezi munkájáig. Mindezt ilyen sűrítésben sehol nem kínálják. Különösen csábító ez az ajánlat, ha az ember építész felmenők nélkül vág neki a hivatásának, mert ez a fajta tudás általában apáról-fiúra száll.

A felvételi tervezési feladatot már a nyár elején tudni lehetett, volt időm, hogy felkészülhessek az őszi megmérettetésre. Azóta eltelt bő öt esztendő, részletesen bemutatja a Vándorkönyvem. Itt, most csak mestereim nevét szeretném felsorolni, abban a sorrendben, ahogy egymást követve szárnyuk alá vettek: Salamin Ferenc, Sáros László DLA, Dr. Herczeg Ágnes, Szűcs Gábor, Dr. Szűcs Endre, Gerle János DLA. Alázatuk és a fiatalok iránt érzett felelősségvállalásuk volt a legfontosabb élmény, amit vándorlásom során mindegyiküknél megtapasztalhattam.

Összegzésként annyit mondanék személyes élményeim alapján, hogy létezik és él egy közösség itt Európa keleti felén, amelynek tagjait pénzzel nem kifejezhető alapértékek kötik össze. Akik elhatározták, hogy folyamatosan nevelik a fiatalabbakat, nem törődve azzal, hogy az egykori vándorok idővel melléjük nőhetnek. Sőt! Itt épp ez a cél. Nemcsak házat, de hazát is építeni.